

1. Ўзбекистон Республикаси

- Узбекистон Республикаси
- Ташкент шаҳри

2. ГАСТИЛЛАМАДИ АДАМЛИК КИРГИЗГАР

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта макоро таълим вазирлиги
даурундан Олий таълими равоздавтириши таъсисатларе ва нағор
технологиялари тарафидан бўйича таъсисати ўзга-узубий барнаамълар
фаолиятни Муродовининг адути Кенгиджон Ҳодайонибековдаги
даги 23. Феврал кунин йўлини

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта максус таълим вазирлиги

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта максус таълим вазирлиги

**5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиш (қўмир) бакалавриат
таълим йўналишининг малака талаблари**

Ташкент

Мактори мажбуто таъсисати
шахри Ташкент Узбекистон
вазирлигига тартиботи

СЎЗ БОШИ

1. ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Ўзбекистон темир йўллари” акциядорлик жамияти.
- Тошкент темир йўл муҳандислари институти.

2. ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги хузуридаги Олий таълимни ривожлантириш тадқиқотлари ва илғор технологиялари таълим йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2019 йил «17» 08 даги 3 - сонли йиғилишида маъқулланган.

3. ЖОРӢЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

Мазкур малака талабни Ўзбекистон Республикаси худудида расмий чоп этиш ҳукуки Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тегишилидир.

МУНДАРИЖА

	бет
T/р	
1. 5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиши (кўмир) бакалавриат таълим йўналишининг умумий таснифи	4
1.1. Кўлланиш соҳаси	4
1.2. 5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиши (кўмир) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг таснифи	4
2. 5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиши (кўмир) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар	6
2.1. Бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар	6
2.2. 5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиши (кўмир) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари	7
3. 5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиши (кўмир) бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар.....	9
3.1. Ўқув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар.....	9
3.2. 5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиши (кўмир) бакалавриат таълим йўналиши ўқув режасидаги юклама ҳажми	12

1. 5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиши (кўмир) бакалавриат таълим йўналишининг умумий таснифи

5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиши (кўмир) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрловчи олий таълимнинг ўқув режа ва фан дастури асосида амалга оширилади, унинг назарий ва амалий машғулотларини тўлиқ ўзлаштирган, якуний давлат аттестациясидан муваффақиятли ўтган шахсга «бакалавр» малакаси (даражаси) ҳамда олий маълумот тўғрисидаги давлат намунасидағи расмий хужжат(лар) берилади.

Ўқув режа ва фан дастурининг меъёрий муддати ва мос малака(даражаси)и 1-жадвалда келтирилган.

1-жадвал

Ўқув режа ва фан дастурининг муддати ва битиравчиларнинг малака (даражаси)

Ўқув режа ва фан дастурининг номи	Малака (даражаси)	Ўқув режа ва фан дастурини ўзлаштиришнинг меъёрий муддати
Бакалавриатнинг ўқув режа ва фан дастури	Бакалавр	4 йил

1.1. Қўлланиш соҳаси

1.1.1. Олий таълимнинг ушбу малака талаби **5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиши (кўмир)** таълим йўналиши бўйича олий маълумотли бакалаврлар тайёрлаш ўқув режа ва фан дастурларининг ўзлаштирилишини амалга оширишда Узбекистон Республикаси худудидаги барча олий таълим муассасалари учун талаблар мажмуини ифодалайди.

1.1.2. Олий таълим муассасаси мазкур бакалавриат таълим йўналиши бўйича кадрлар тайёрлаш ваколатига эга бўлганда малака талаб асосида ўқув режа ва фан дастурларини амалга ошириш хуқуқига эга деб хисобланади.

1.1.3. Малака талабнинг асосий фойдаланувчилари:

– мазкур таълим йўналиш бўйича фан, техника ва ижтимоий соҳа ютуқларини хисобга олган ҳолда ўқув режа ва фан дастурларини сифатли ишлаб чиқиш, самарали амалга ошириш ва янгилаш учун масъул олий таълим муассасаларининг профессор - ўқитувчилари;

– таълим йўналишининг ўқув режа ва фан дастурларини ўзлаштириш бўйича ўкувтарбия фаолиятини самарали амалга оширувчи барча ходимлари ва талabalari;

– ўз ваколат доирасида битиравчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим муассасаларининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўқув бўлими бошлиги, деканлар ва кафедра мудирлари);

– битиравчиларнинг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация ва имтиҳон комиссиялари;

– олий таълим муассасасини молиялаштиришни таъминловчи органлар;

– олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли Давлат органлари;

– таълим йўналишини ихтиёрий танлаш хуқуқига эга бўлган абитуриентлар ва бошқа манфаатдорлар.

1.2. 5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиши (кўмир) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг таснифи

1.2.1. 5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиши (кўмир) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари:

5314400 – Фойдали қазилмаларни бойитиш (күмир) бакалавриат таълим йуналиши - фан, ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш соҳасидаги йуналиш бўлиб, фойдали қазилмаларни бойитилувчалигини ўрганиш, минерал заррачаларни ажратиш жараёнлари ва дастгоҳлари, рудаларни бойитиш ва қайта ишлаш технологиялари, бойитиш фабрикаларини лойиҳалаш ва кон ресурсларидан оқилона фойдаланиш билан боғлик комплекс масалалар мажмуасини камраб олади.

1.2.2. 5314400 – Фойдали қазилмаларни бойитиш (күмир) таълим йуналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари:

– фойдали қазилмаларни бойитиш ва қайта ишлаш корхоналари, кон-техник, бойитиш ва қайта ишлаш жараёнлари, кончилик ишларида физик-технологик ва метрологик назорат, кончилик ишлаб чиқариши машина ва ускуналари, объектларни яратиш ва улардан фойдаланишнининг самарали жараёнлари.

Йуналиш бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуклари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиқсан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият соҳаларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

5314400 – Фойдали қазилмаларни бойитиш (күмир) таълим йуналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолияти қўйидагиларни қамраб олади:

- лойиҳалаш, жумладан автоматлаштирилган лойиҳалаш, методларини тадқиқот қилиш;
- фойдали қазилмаларни бойитиш ва қайта ишлашда кон ресурсларидан оқилона фойдаланиш тизимларини ўзлаштириш ва тадқиқот қилиш;
- лойиҳалаш жараёнларини таҳлил қилиш, бойитиш ва қайта ишлаш тизимларини оптималлаштириш (шу жумлада халқаро) методларини қўллаш;
- фойдали қазилмаларни бойитиш ва қайта ишлаш жараёнлари технологик схемаларини ўзлаштириш ҳамда асосий жараёнлар бўйича математик моделларини қўллаш;
- бойитиш ва қайта ишлаш корхоналарида бойитилаётган руда таркибини ва миқдорини аниқлаш, аниқ шароитлар учун бойитиш машина ва ускуналарини танлаш бўйича муҳандислик ҳисоблари, алгоритмлари ва математик таъминотини ишлаб чиқиш;
- рудаларни бойитиш ва қайта ишлаш технологияси ва комплекс механизациялаш стратегиясини белгилаш ва қўллаш;
- бойитиш корхоналари эксплуатацияси ва принципларини тузиш ҳамда лойиҳалаш;
- иш ўринларни ташкил қилиш ва уни технологик жиҳозларини жойлаштириш билан техник жиҳозлаш;
- компьютер технологиялари ва дастурий таъминотларидан фойдаланиши;
- ишлаб чиқариш жараёнларини амалга ошириш учун технологик жиҳозларга хизмат кўрсатиш;
- ишлаб чиқариш участкаларида технологик жараёнларни сифатини менеджменти техник хужжатларини тайёрлаш;
- технологик ва нестандарт жиҳозларни конструкциясини яратишда ахборот технологияларидан фойдаланиш;
- фаолият объектларининг ҳолатини таҳлил қилиш;
- технологик тизимлар ва ускуналар синовини ўтқазиш методикасини ишлаб чиқиша қатнашиш.

1.2.3. 5314400 – Фойдали қазилмаларни бойитиш (күмир) таълим йуналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари

- фойдали қазилмаларни бойитиш билан боғлик бўлган фаолиятда;
- лойиҳавий-конструкторлик фаолиятида;
- ташкилий-бошқарув;
- ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш;
- илмий-тадқиқот;

- педагогик (умумий ўрта ва касб-хунар таълими тизимида).

Йўналиши бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият соҳаларида қўшишмча ва ўзгаришилар бўлиши мумкин.

Таълим йўналиши бўйича тайёрланган бакалаврлар касбий фаолиятларининг муайян турлари таълим жараёнининг манфаатдор иштирокчилари билан ҳамкорликда олий таълим муассасаси томонидан аниқланади.

1.2.4. Таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий мослашув имкониятлари

Таълим йўналиши бўйича бакалавр педагогик қайта тайёрлашдан ўтгандан сўнг касб-хунар таълим муассасаларида маҳсус фанларни ўқитиши мумкин.

1.2.5. Таълимни давом эттириш имкониятлари

5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиши (қўмир) таълим йўналиши бўйича бакалавр касбий тайёргарликдан кейин:

- 5A311601 – Фойдали қазилма конларини қазии (қазии усуллари бўйича);
- 5A311602 – Шахта ва ер ости муҳандислиги (фаолият тури бўйича);
- 5A311603 – Фойдали қазилмаларни бойитиши (қазилма турлари бўйича);
- 5A311604 – Портлатилиши магистратура мутахассисликлари бўйича икки йилдан кам бўлмаган муддатда ўқишни давом эттириши мумкин.

Шунингдек, ўрнатилган тартибда мустақил тадқиқотчилик асосида илмий-тадқиқот ишларини олиб бориши мумкин.

2. 5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиши (қўмир) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар

2.1. Бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар:

- фуқаролик жамиятининг долзарб масалаларини билиши, Ўзбекистон ривожлантириш стратегиясига асосланган фаол ҳаётини назарга эга бўлиши;
- дунёқарааш билан боғлиқ фалсафий билимларга тизимли эга бўлиши, мустақил таҳлил қила олиши, касбий фаолиятида уларни ҳисобга ола билиши;
- гуматитар ва табиий-илмий фанлар асосларини, жорий давлат сиёсатининг долзарб мамасаларини билиши, ижтимоий муоммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қила олиши;
- табиат ва жамиятда кечеётган жараён ва ҳодисалар ҳақида яхлит тасаввурга эга бўлиши, табиат ва жамият ривожланиши ҳақидаги билимларни эгаллаши ҳамда улардан замонавий илмий асосларда ҳаётда ва ўз касб фаолиятида фойдалана билиши;
- инсоннинг бошқа инсонга, жамиятга ва атроф муҳитга муносабатини белгиловчи ҳуқуқий ҳамда маънавий мезонларни билиши, касб фаолиятида уларни ҳисобга ола билиши;
- ахборот йиғиш, сақлаш, қайта ишлаш ва улардан фойдаланиш усулларини эгаллаган бўлиши, ўз касбий фаолиятида мустақил асосланган қарорлар қабул қила олиши;
- тегишли бакалавриат йўналиши бўйича рақоботбардош умумкасбий тайёргарликка эга бўлиши;
- янги билимларни мустақил эгаллай билиши, ўз устида ишланиши ва меҳнат фаолиятини илмий асосда ташкил қила олиши;
- соғлом турмуш тарзи ва унга амал қилиш зарурияти тўғрисида илмий тассаввур ҳамда эътиқодга, ўзини жисмоний чиниқтириш ўкув ва кўникмаларига эга бўлиши лозим.

Бакалавр:

- таълим йўналиши бўйича олий маълумотли шахслар эгаллаши лозим бўлган лавозимларда мустақил ишлашга;
- тегишли бакалавриат йўналиши доирасида танланган мутахассислик бўйича магистратурада олий таълимни давом эттиришга;
- кадрларни қайта тайёрлаш ва малака ошириш тизимида қўшимча касб таълими олиш учун тайёрланадилар.

2.2. 5314400 – Фойдали қазилмаларни бойитиш (кўмир) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолиятлариiga қўйиладиган малака талаблари

Фойдали қазилмаларни бойитиш фаолиятида:

- фойдали қазилмаларни бойитиш жараёнлари, бойитиш технологияси ва комплекс механизациялаш, фойдали қазилмаларни бойитишга тайёрлаш;
- фойдали қазилмаларни бойитишда илмий ва инновацион йўналишларда тадқиқотлар олиб бориш ва амалга ошириш;
- фойдали қазилмаларни бойитишда ишларида лойиҳавий ва конструкцион ишланмаларни қўллаш;
- компьютер технологиялари ва дастурӣ тизимлардан фойдаланиши;
- ишлаб чиқариш жараёнларини амалга ошириш учун технологик жиҳозларга хизмат кўрсатиш;
- ишлаб чиқариш участкаларида технологик жараёнларни сифатини менеджменти техник хужжатларини тайёрлаш;
- технологик ва ностандарт жиҳозларни конструкциясини яратишда ахборот технологияларидан фойдаланиш;
- фаолият объектларининг холатини таҳлил қилиш;
- технологик тизимлар ва ускуналар синовини ўтказиш методикасини ишлаб чиқища қатнашиш.
- замонавий қайта ишлаш технологик жараёнларни куллаш ва уни ривожлантириш йулларини ишлаб чиқиш кобилиятлариiga эга бўлиши лозим.

Лойиҳавий-конструкторлик фаолиятида:

- фойдали қазилмаларни бойитиш ва қайта ишлаш жараёнлари, бойитиш ва қайта ишлаш технологияси ва комплекс механизациялашнинг лойиҳасини ишлаб чиқиш;
- бажарилаётган тажриба-конструкторлик ва амалий ишлар мавзуси бўйича математик, информацион ва имитацион моделларни ишлаб чиқиш ва тадқиқот қилиш;
- лойиҳавий ва дастурӣ хужжатларни ишлаб чиқиш;
- амалиётда ахборот технологияларининг халқаро ва касбий стандартларини, замонавий парадигма ва методологияларни, инструментал ва ҳисоблаш воситаларини тайёргарлик ихтисослигига мос равишда қўллаш қобилиятлариiga эга бўлиши керак.

Ташкилий-бошқарув фаолиятида:

- бойитиш фабрикаларида уста ёрдамчиси, уста, участка бошлиғи ўринбосари, участка бошлиғи, кон ишлари бўйича бош муҳандис ўринбосари ва б.;
- ишлаб чиқариш фаолияти сифатини бошқариш жараёнларини ишлаб чиқиш ва татбиқ қилиш;
- ишлаб чиқариш жараёнларини амалга ошириш учун зарур бўлган ишлаб чиқариш жараёнлари ва ресурсларини режалаштириш;
- замонавий ахборот технологиялар тизимини яратиш ва улардан фойдаланиш билан боғлиқ бўлган ишлаб чиқариш жараёнлари мониторинги ва сифатини баҳолаш методлари ва механизmlарини ишлаб чиқиш;
- атроф-мухитни муҳофаза қилиш ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мос келиши борасида ишлаб чиқариш жараёнларини назорат қилиш;
- касбга оид муаммолар ечимларини амалиётга татбиқ этиш;
- ишлаб чиқариш жараёнида сифатни бошқариш;
- ижрочилар жамоаси ишини ташкил қилиш;

- фикрлар ҳар хил бўлган шароитда бошқарув қарорларини қабул қилиш;
- бирламчи ишлаб чиқариш звено ишини ташкил қилиш ва уни бошқариш;
- бажараётган фаолияти бўйича иш режасини тузиш ва уни бажариш, назорат қилиш ва амалга оширган ишининг натижаларини баҳолаш;
- ишлаб чиқариш жараёнларининг атроф-мухит муҳофазаси, ёнғин, техника ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мослигини мониторинг қилиш **қобилиятига эга бўлиши керак**.

Ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатии фаолиятида:

- намунавий технологик жараёнларни ишлаб чиқиш ва уларни қўллаш;
- илмий ва амалий фаолиятда автоматлаштирилган тизимларнинг инструментал воситалари ва муҳитларини ривожлантириш ва улардан фойдаланиш;
- қасбий этика кодексига риоя қилиш;
- кон ресурсларидан рационал фойдаланиш ва фойдали қазилма конларини ер ости усулида қазиб олишда қўлланиладиган кончилик машиналари ҳамда жиҳозларига техник хизмат кўрсатишни ташкил этиш;
- бойитиши ускуналарини ва жиҳозларига техник хизмат кўрсатиш бўйича намунавий технологик жараёнларни ишлаб чиқиш ва қўллаш;
- бойитиши фабрикаларини иш сифати кўрсаткичларини аниқлаш, баҳолаш ва диагностика қилиш ҳамда уларни ишлатиш **қобилиятига эга бўлиши керак**.

Илмий-тадқиқот фаолиятида:

- Бойитиши фабрикалари ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш соҳасидаги маҳсус адабиётлар, илмий техниковий маълумотлар, чет элда ва республикамизда эришилаётган фан ва техника соҳасидаги ютуқларни ўрганиш;
- республика ва ҳорижда чоп этилган металл таркибли хом ашёларни металлургик қайта ишлаш технологияларига оид илмий-техник ахборотларнинг илмий манбаларини ўрганиш;
- топшириқ бўйича илмий-техниковий маълумотларни йиғиш, ишлов бериш, таҳлил қилиш ва олинган малумотларни тизимлаштиришда иштирок этиш;
- илмий-тадқиқот натижаларини ва ишланмаларни амалиётда қўллаш **қобилиятига эга бўлиши лозим**.

Педагогик фаолиятида (умумий ўрта ва касб-хунар таълими тизимида):

- умумий ўрта ва касб-хунар таълим тизимининг таълим муассасаларида тайёргарлик йўналишида назарда тутилган ўқув фанлари бўйича педагогик технологиялардан фойдаланиб назарий ҳамда амалий машғулотларни ўtkазиш;
- ўқув жараёнини ташкил этиш ва ўtkазилишига кўмаклашиш, тадқиқотларда иштирок этиш, маълумотларни тўплаш, умумлаштириш ва таҳлил этиш;
- ўқитилаётган фанлар бўйича дарс машғулотларини ўtkазиш учун зарур бўлган ўқув-методик хужжатларни шакллантириш, тузиш ва уларни тадбиқ этиш;
- мустақил таълим ва ижодий қидибув натижасида ўқитилаётган фан ҳамда педагогик фаолият соҳасидаги методлар, воситалар ва шакллар жабҳаларида ўз-ўзини мунтазам такомиллаштириб бориш **қобилиятига эга бўлиши лозим**.

3. 5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиши (кўмир) бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар

5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиши (кўмир) бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фанлар дастурлари умумий ўрта ва касб-хунар таълими билан узлуксизлик ва узвийлик таъминланишини инобатга олган ҳолда ишлаб чиқилиши ва талабаларнинг қуйидаги мажбурий фанлар блокларини ўзлаштиришини назарда тутиши зарур:

гуманитар ва табиий-илмий;

умумкасбий фанлар;
ихтисослик фанлар;
кўшимча фанлар.

Касб фаолияти кўникмаларини эгаллаш учун малака амалиётлари ўтилиши назарда тутилиши шарт.

Ўқув режалар мажбурий ўқув фанлари билан бир қаторда талабалар танлаган фанларни ҳам ўз ичига олиши шарт.

Бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фанлар дастурларини ўзлаштиришда талабаларнинг ўқув фанларига оид бир қанча масалалар ва муаммолар бўйича мустақил билим олиши назарда тутилиши лозим.

Ўқув режага киритиладиган ихтисосликка оид фанларнинг амалий машғулотлари ва лаборатория ишлари олий таълим муассасаси ҳамда базавий ташкилот ва кархоналарда ўтказилади.

Назария ва амалиёт яхлитлигини таъминлаш учун талабаларнинг малакавий амалиётлари базавий ташкилот ва кархоналарда ўтказилади.

Бакалавриат таълим йўналиши ўқув режасига мувофиқ равишда якуний давлат аттестацияси билан тугалланиши шарт.

3.1. Ўқув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар Гуманитар ва табиий-илмий фанлар блоки:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги томонидан тасдиқланадиган олий таълимнинг бакалавриат таълим йўналишлари ўқув режаларида гуманитар фанларга қўйиладиган умумий талаблар асосида белгиланади.

умумий ўрта ва касб-хунар таълими билан узвийлик ҳамда узлуксизликни инобатга олган ҳолда ахборот технологиялари ва жараёнларни математикмоделлаштириш, ахборот тўплаш, уларни қайта ишлаш ва узатиш усулларининг металларга босим билан ишлов бериш соҳасидаги ўрни ва аҳамияти ҳақида олий даражадаги тасаввурларни шакллантириши;

табиий ва илмий фанларнинг ўзаро фундаментал бирлиги; замонавий табиий ҳодисаларни тадқиқ этиш концепцияси; табиатдан оқилона фойдаланиш ва инсон фаолиятининг экологик тамойиллари; табиатга путур етказмайдиган технологиялар яратиш истиқболлари ҳақидаги илмий тасаввурларни шакллантириши;

табиий-илмий фанларнинг асосий қонунларидан фойдалана олиши, математик анализ ва моделлаш, назарий ва экспериментал тадқиқот методларини қўллай олишини шакллантириши;

мантикий фикрлашни ривожлантириши, мухандислик масалаларини қўйиш ва математик усуллардан фойдаланиб ечимларни топа билиши, тадбикий мухандислик масалаларини математик моделлаштириши ва ечиши, олий математикага доир адабиётлардан мустақил фойдаланиши;

информацияни олиш, сақлаш, қайта ишлаш ва узатишнинг асосий методлари, усуллари ва воситаларидан фойдаланишни эгаллаган бўлиши;

саноқ тизимларида ишлаши, ЭҲМнинг ички ва ташки қурилмалари, Windows амалиёт тизимида папка ва файллар яратиши, улар устида амаллар бажариши, MS Word, MS Excel, MS Power Point, MS Access дастурларида ҳужжат яратиши ва қайта ишлаши, компьютер тармоқларида ишлаши, улардан ўзига керакли маълумотларни излаши ва фойдаланиши, ўз маълумотларини узатиши, объектга йўналтирилган дастурлаш тили ёрдамида чизиқли, тармоқланишли, такрорланишли ва мураккаб жараёнларни дастурлаштиришни эгаллаган бўлиши;

физиковий моделларни тадқиқ қилиш; ишлаб чиқариш жараёнларида ва техниковий объектларда энг оддий физиковий тизимларнинг моделларидан фойдаланиши; физика фанининг турли бўлимларига характерли бўлган қийматларнинг сонли тартибини ўлчаш ва баҳолашни эгаллаган бўлиши;

кимёвий тажрибаларни бажаришда керакли ускуна, реактив ва жиҳозлардан фойдалана олиши; олинган билим ва кўникмалари асосида экологик вазиятни назорат қилиши ва саноатда ва қундалик ҳаётда қўллаши;

жисмларнинг мувозанат тенгламалари, механиканинг асосий қонунлари, теоремалари, принциплари, ҳаракатнинг устиворлиги ва барқарорлиги, механик системанинг ҳаракати ва мувозанатини билиши;

ҳаракат содир бўлаётган фазо ва унинг хоссаларини ҳамда ишлаб чиқариш технологик жараёнларига энг содда физик ва математик моделларни қуриш ва бу моделлар асосида технологик жараённи барқарорлигини таъминлаши;

экологик дунёқарааш шаклланган бўлиши, экологиянинг концептуал асосларини билиши;

атмосферани заҳарли газлардан тозалашда катализатор, адсорбент ва абсорбент танлаши; атмосферани чанглардан тозалашда юувучи эритмани танлаши; оқава сувларни физик-кимёвий ва кимёвий усулда тозалашда кимёвий реагент танлаши ва уларни ишлатишда ҳавфсизлик техникасига риоя қилиши; катализатор, сорбент ва юувучи эритмаларнинг хоссаларини ва сифат кўрсаткичларни аниқлай олиши;

ишлаб чиқариш технологиялари таълим соҳаси учун зарур бўлган математик ва табиий-илмий фанларнинг назарий ва илмий асосларини шакллантириши лозим.

Умумкасбий фанлар блоки:

Ихтисослик психологияси фанини ўрганиш ва чуқур эгаллаш учун зарур бўлган фундаментал умумкасбий билимларни, амалий кўникма ва уқувларни шакллантириши;

математик ва табиий-илмий фанлар билан ихтисослик фанлари ўртасида илмий ва назарий боғлиқликни таъминлаши;

ихтисослик фанларини ўрганиш ва чуқур эгаллаш учун зарур бўлган фундаментал умумкасбий билимларни, амалий кўникма ва уқувларни шакллантириши;

умумкасбий вазифаларни ҳал этишда фан ва таълимнинг замонавий муаммоларига доир билимлардан фойдаланишга тайёрлаши;

умумкасбий вазифаларни муваффақиятли амалга оширишга доир ахборий-дидактик таъминотни яратиш малакасини таркиб топтириши;

давлат стандартлаштириш тизими ва конструкторлик ҳужжатларининг ягона тизими талаблари асосида муҳандислик чизмаларни тузиш тартиби ва қоидаларини; йигиш чизмаларни ўқиши ва деталларга ажратиш талабларини; йигиш чизмаларни бажариш талабларини билиши ва улардан фойдалана олиши;

конструкторлик ҳужжатларининг ягона тизими ва Давлат стандарти талаблари асосида муҳандислик обьектларининг чизмаларни тузиш ва ўқиши кўникмаларига эга бўлиши;

темир йўл транспорти асослари фани бўйича зарур бўлган фундаментал умумкасбий билимларни, амалий кўникма ва ўқувларни шакллантириши;

корхонани бошқариш асосларини; корхонани бошқаришдаги иқтисодий-математик усулларини; бошқарувчи ходимларни шакллантириш жараёнини; корхонанинг ҳаёт циклини билиши ва улардан фойдалана олиши;

ҳавфсизликни таъминлаш тамойиллари, услублари ва воситаларини таҳлил қилишни; фаолиятнинг ҳавфсиз шароитларини лойиҳалашни; ишлаб чиқариш санитарияси ва меҳнат гигиенасини; ҳаётфаолияти ҳавфсизлигини таъминлаш соҳасида қабул қилинган қонун ҳужжатлари ва бошқа меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларнинг асосий талабларини билиши;

ишлаб чиқариш тармоқларида ҳавфсиз иш шароитини ташкил этишни; заарсиз иш шароитини таъминловчи умумий ва шахсий ҳимоя қилиш воситаларидан фойдаланиш кўникмаси шаклланган бўлиши;

тармоқлар бўйича саноати ишлаб чиқариш маҳсулотлари сифатини ва самарадорлигини ошириш масалаларини мустақил ечиш, ўзаро алмашувчанликнинг асосий принципларини қўллаш кўникмаси шаклланган бўлиши;

механизмларни оптимал параметрларини аниқлаш; конкрет механизмларни ҳисоблашда ЭҲМда ҳисоблаш дастурларини ишлаб чиқиш; машина ва механизмларнинг кинематик ва динамик параметрларини аниқлашда ўлчов асбоб-ускуналаридан фойдаланиш кўникмаси шаклланган бўлиши;

кончилик саноатида қўлланиладиган машиналар юритмаларини тузиш, узатмаларни кинематик ҳисоблаш, узатма, вал ва ўқлар, подшипниклар ва биримларни ишчанлик қобилияти бўйича лойиҳаловчи ва текширувчи ҳисобларни бажариш кўникмаси шаклланган бўлиши;

электротехника ва электроника асослари фанини ўрганиш ва чукур эгаллаш учун зарур бўлган фундаментал умумкасбий билимларни, амалий кўникма ва ўқувларни шакллантириши;

геология ва гидрология фани бўйича зарур бўлган фундаментал умумкасбий билимларни, амалий кўникма ва ўқувларни шакллантириши;

геодезия ва маркшайдерлик иши фани бўйича зарур бўлган фундаментал умумкасбий билимларни, амалий кўникма ва ўқувларни шакллантириши;

гидравлика ва гидропневматик қурилмалар фани бўйича зарур бўлган фундаментал умумкасбий билимларни, амалий кўникма ва ўқувларни шакллантириши;

кончилик иши асослари фани бўйича зарур бўлган фундаментал умумкасбий билимларни, амалий кўникма ва ўқувларни шакллантириши;

кўтариб ташиш машиналари фани бўйича зарур бўлган фундаментал умумкасбий билимларни, амалий кўникма ва ўқувларни шакллантириши;

минералогия фани бўйича зарур бўлган фундаментал умумкасбий билимларни, амалий кўникма ва ўқувларни шакллантириши;

кончилик машиналари ва комплекслари фани бўйича зарур бўлган фундаментал умумкасбий билимларни, амалий кўникма ва ўқувларни шакллантириши;

лойиҳалаш ва унинг асосий босқичларининг мақсадлари ва вазифаларини аниқлаш; техниковий объектларнинг математик моделларини тузиш; АЛТни ҳар хил таъминлашни лойиҳалаш кўникмаси шаклланган бўлиши;

тармоқлар бўйича буюмларни ва металл конструкцияларни лойиҳалаш ҳамда тармоқлар бўйичада цех ва бўлимларни лойиҳалаш кўникмалари шакллангана бўлиши;

тармоқлар бўйича буюмларини назорат қилиш кўникмаси шаклланган бўлиши;

талабаларни Кадрлар тайёрлаш миллий дастури асосида ўқувчиларни маънавий-ахлоқий тарбиялаш ва таълимни самарали ташкил этишга ўргатиш лозим.

Ихтисослик фанлар блоки:

тегишли бакалавриат таълим йўналиши бўйича маҳсус билимларни, касб фаолияти кўникмалари ва ўқувларини шакллантириши;

Фойдали казилмаларни бойитиши бакалавриат таълим йўналиши бўйича мувофиқ касб фаолияти соҳаларида эришилган асосий ютуқлар, муаммолар ва уларнинг ривожланиш истиқболлари хақида тасаввур ҳосил қилиши;

Фойдали казилмаларни бойитиши бакалавриат таълим йўналиши бўйича маҳсус билимларни, касб фаолияти кўникмалари ва ўқувларини шакллантириши;

ихтисосликнинг аниқ касбий ва илмий йўналишлари билан таништириш, касб фаолияти хусусиятлари, фаолиятнинг устувор жиҳатлари, малакавий талаб ҳамда эгалланиши зарур бўлган асосий малакаларни таркиб топтириши;

касбий-йўналтирилган талаблар, ижтимоий маданий сифатлар, мутахассисликка хос бўлган сифатлар (касбий йўналганлик, билимдонлиги, касбий лаёқат)ни ривожлантириши;

муҳандисча фикрлашни ривожлантириши ва ўз соҳасидаги муҳандислик масалаларини мустақил режалаштириб ечишга қодир бўлган бакалаврни тайёрлаши;

Фойдали казилмаларни бойитиши бакалавриат таълим йўналишидаги обьектлар ва жараёнларни, жумладан амалий дастурлар пакетларини ва математик

моделлаштиришнинг элементларини кўллаб, тадқиқот қилиш қобилиятини шакллантиришга кўмаклашиши;

талабанинг муайян магистратура мутахассислиги бўйича келгусида таълимни давом эттиришга онгли муносабатда бўлишига кўмаклашиши лозим.

Кўшимча фанлар блоки:

таълим йўналиши талабаларнинг умумкасбий ва ихтисослик фанлари бўйича кўшимча равишда чукур билим олишга бўлган эҳтиёжини қондириши;

мехнат бозорида рақобатбардошликни таъминлаши ҳамда таълим хизматлари соҳалари ривожини жадаллаштириши;

таълим сифатига кўйилаётган талаблар ва меҳнат бозори конъюктураси тез ўзгараётган шароитда бакалавриат таълим йўналишлари бўйича ўқув режалар ва фандастурларининг сафарбарлиги ва мослашувчан бўлишини таъминланиши;

касбий фаолият стратегияси ва тактикасини тўғри танлай олиш, касбий нуктаи назарнинг барқарорлигини таъминлаши лозим.

Танлов фанлари:

Таълим йўналиши бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда танлов фанларининг маркиби ва уларнинг мазмунига қўйилган талаблар ОТМ Кенгаши томонидан белгиланади.

3.2. 5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиш (кўмир) бакалавриат таълим йўналиши ўқув режасидаги юклама ҳажми

Барча турдаги аудитория ва аудиториядан ташқари ўқув ишларини ўз ичига олган ўқув юкламасининг энг юқори ҳажми ҳафтасига 54 соат қилиб белгиланади. Ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда (кундузги) ўқиш шакли учун аудитория машғулотларининг энг юқори ҳажми ҳафтасига 30 соатгacha қилиб белгиланиши мумкин.

Ўқув даврининг норматив муддати тўрт йил бўлгани ҳолда ўқув жараёни 204 ҳафта давом этиши зарур.

Ўқув даврининг умумий ҳажми кўйидагича тақсимланади:

Назарий ва амалий таълим	-	59,8 %
Аттестациялар	-	7,85 %
Таътил	-	14,7 %
Малакавий амалиёт	-	14,7 %
Битирув малакавий иши	-	2,95 %

Назарий таълим ҳажми фанлар блоклари бўйича қўйидагича тақсимланади:

Гуманитар ва табиий-илмий фанлар	-	28,4 %
Умумкасбий фанлар	-	36,0 %
Ихтисослик фанлари	-	29,8 %
Кўшимча фанлар	-	5,8 %

Ўқув йилида таътил даврининг умумий ҳажми 6 - 10 ҳафта қилиб белгиланади.

Библиографик маълумотлар

УДК 002: 651. 1/7

Гурӯҳ Т 55

ОҚС 01.040.01

Таянч сўзлар:

касбий фаолият тури, компетенция, модуль, таълим йўналиши, касбий фаолият обьекти, касбий фаолият жабхаси, лойихавий-конструкторлик, экспериментал-тадқиқӣ, ишлаб чиқариш турлари, технологик фаолият, экспериментал изланиш, ўқиб-ўрганиш натижалари, ўқув цикли, очиқ кончилик ишлари, янги материаллар, нанотехнология, композицион материал, геология ва гидрогеология, геомеханика, металл рудаларни бойитиш технологияси, фойдали қазилмалар, минералогия, геодезия ва маркшайдерлик иши, норуда конларини лойиҳалаш, илмий тадқиқот, методология, тизимий ёндашув, педагогик технология, эксперимент, моделлаш, макро ва микроструктуравий тахлил.

**Ишлаб чиқувчилар, келишилган асосий турдош олий таълим
муассасалари ҳамда кадрлар истеъмолчилари
ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН:**

**Тошкент темир йўл муҳандислари
институти**

Ректор

М.Х. Расулов

2019 йил «31» » 07

М.У.

**“Ўзбеккўмир” Акциядорлик жамияти
бош директори**

А.Р. Одилов

2019 йил «31» » 07

М.У.

КЕЛИШИЛГАН:

**“Ўзбекистон темир йўллари” Акциядорлик жамияти бошқаруви раиси
ўринbosари**

Ў.Н. Турсунқулов

2019 йил «2» » 08

М.У.

**Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги
хузуридаги Олий таълимни ривожлантириш тадқиқотлари ва илфор
технологияларни татбиқ этиш маркази**

Директор

З.Хакимов

2019 йил «2» » 08

М.У.

Тошкент Давлат техника университети

Ректор

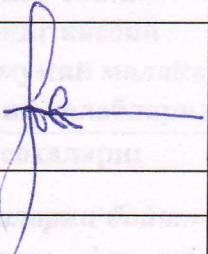
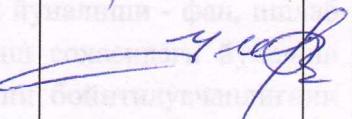
С.М. Турабджонов

2019 йил «2» » 08

прайдаги

Тошкент темир йўл муҳандислари институти
5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиши (қўмир) бакалавриат таълим
йўналишининг малака талаблари ва ўқув режасини ишлаб чиқувчи
Ишчи гурӯҳ таркиби

T/р	Ишчи гурӯҳ раиси ва аъзоларининг Ф.И.Ш.	Лавозими, илмий даражаси ва унвони, иш жойи	Имзо
1	Бабаев А.Р.	Раис - “Курилиш” факультети декани	
Аъзолари:			
2	Шермухамедов У.З.	“Кўприклар ва тоннеллар кафедраси” мудири, т.ф.н.	
3	Раупов Ч.С.	“Кўприклар ва тоннеллар кафедраси” кафедраси доценти, т.ф.н.	
4	Салиханов С.С.	“Кўприклар ва тоннеллар кафедраси” кафедраси доценти, т.ф.н.	
5	Турсунов Н.К.	“Материалшунослик ва пайвандлаш” илмий тадқиқот лабораторияси, катта илмий ходим, PhD	
6	Мамаев Ш.	“Вагонлар ва вагон хўжалиги” кафедраси, катта ўқитувчи	

Ўқув ишлари
бўйича проректор

Гуламов А.А.

Тошкент темир йўл мұхандислари институти
5314400 – Фойдали қазилмаларни бойитиши (кўмир) бакалавриат таълим йўналиши
учун яратиладиган малака талаблари кадрлар истеъмолчиларининг касбий
фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик
талаблари)

т/р	“Ўзбекистон темир йўллари” АЖ ишлаб чиқариш корхоналари учун кадр тайёрланаётган бакалавриат таълим йўналиши		“Ўзбекистон темир йўллари” АЖ “Саноат фаолиятини ташкил этиш ва назорати бошқармаси”нинг бакалавриат таълим йўналиши битирувчиларининг касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)
	шифри	номи	
1	5314400	Фойдали қазилмаларни бойитиши (кўмир)	<p>Касбий фаолиятларининг соҳалари:</p> <p>5314400 – Фойдали қазилмаларни бойитиши (кўмир) бакалавриат таълим йўналиши - фан, ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш соҳасидаги йўналиш бўлиб, фойдали қазилмаларни бойитилувчанлигини ўрганиш, минерал заррачаларни ажратиш жараёнлари ва дастгоҳлари, рудаларни бойитиш ва қайта ишлаш технологиялари, бойитиш фабрикаларини лойиҳалаш ва кон ресурсларидан оқилона фойдаланиш билан боғлиқ комплекс масалалар мажмуасини камраб олади.</p> <p>Касбий фаолиятларининг объектлари:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лойиҳалаш, жумладан автоматлаштирилган лойиҳалаш, методларини тадқиқот қилиш; - фойдали қазилмаларни бойитиш ва қайта ишлашда кон ресурсларидан оқилона фойдаланиш тизимларини ўзлаштириш ватадқиқот қилиш; - лойиҳалаш жараёнларини таҳлил қилиш, бойитиш ва қайта ишлаш тизимларини оптималлаштириш (шу жумлада халқаро) методларини кўллаш; - фойдали қазилмаларни бойитиш ва қайта ишлаш жараёнлари технологик схемаларини ўзлаштириш ҳамда асосий жараёнлар бўйича математик моделларини кўллаш; - бойитиш ва қайта ишлаш корхоналаридабойитилаётган руда таркибини ва миқдорини аниқлаш, аниқ шароитлар учун бойитиш машина ва ускуналарини танлаш бўйича мұхандислик ҳисоблари, алгоритмлари ва математик таъминотини ишлаб чиқиши; - рудаларни бойитиш ва қайта ишлаш технологияси ва комплекс механизациялаш стратегиясини белгилаш ва кўллаш; - бойитиш корхоналари эксплуатацияси ва

принципларини тузиш ҳамда лойиҳалаш;

- иш ўринларни ташкил қилиш ва уни технологик жиҳозларини жойлаштириш билан техник жиҳозлаш;
- компьютер технологиялари ва дастурланиши;
- ишлаб чиқариш жараёнларини амалга ошириш учун технологик жиҳозларга хизмат кўрсатиш;
- ишлаб чиқариш участкаларида технологик жараёнларни сифатини менеджменти техник хужжатларини тайёрлаш;
- технологик ва нестандарт жиҳозларни конструкциясини яратища ахборот технологияларидан фойдаланиш;
- фаолият объектарининг ҳолатини таҳлил қилиш;
- технологик тизимлар ва ускуналар синовини ўтқазиш методикасини ишлаб чиқишида қатнашиш.

Касбий фаолиятларининг турлари:

- фойдали қазилмаларни бойитиш билан боғлик бўлган фаолиятда;
- лойиҳавий-конструкторлик фаолиятида;
- ташкилий-бошқарув;
- ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш;
- илмий-тадқиқот;
- педагогик (умумий ўрта ва касб-хунар таълими тизимида).

– Олий, малака ошириш ва қайта тайёрлаш таълим муассасаларида илмий-педагогик ҳамда ўрта маҳсус, касб-хунар таълим муассасаларида педагогик фаолият (ўрнатилган тартибда);

– Консалтинг хизмати фаолияти ва шу кабиларни ўз ичига олади.

Таълим йўналиши бўйича тайёрланган бакалаврлар касбий фаолиятларининг муайян турлари таълим жараённинг манфаатдор иштирокчилари билан ҳамкорликда олий таълим муассасаси томонидан аниқланади.

Касбий фаолиятнинг умумий малака талаблари:

- дунёқараш билан боғлик тизимли билимларга эга бўлиши;
- гуманитар ва табиий-илмий фанлар асосларини, жорий давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши, ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қила олиши;
- табиат ва жамиятда кечеётган жараён ва ҳодисалар ҳақида яхлит тасаввурга эга бўлиши, табиат ва жамият ривожланиши ҳақидаги билимларни эгаллаши ҳамда улардан замонавий илмий асосларда ҳаётда ва ўз касб фаолиятида фойдалана билиши;
- инсоннинг бошқа инсонга, жамиятга ва атроф

		<p>муҳитга муносабатини белгиловчи ҳуқуқий ҳамда маънавий мезонларни билиши, касб фаолиятида уларни ҳисобга ола билиши;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ахборот йифиш, сақлаш, қайта ишлаш ва улардан фойдаланиш усулларини эгаллаган бўлиши, ўз касб фаолиятида мустақил асосланган қарорлар қабул қила олиши; - тегишли бакалавриат йўналиши бўйича рақоботбардош умумкасбий тайёргарликка эга бўлиши; - янги билимларни мустақил эгаллай билиши, ўз устида ишлаши ва меҳнат фаолиятини илмий асосда ташкил қила олиши; - соглом турмуш тарзи ва унга амал қилиш зарурияти тўғрисида илмий тассаввур ҳамда эътиқодга, ўзини жисмоний чинқитириш укув ва кўнималарига эга бўлиши лозим. - таълим йўналиши бўйича олий маълумотли шахслар эгаллаши лозим бўлган лавозимларда мустақил ишлашга; - тегишли бакалавриат йўналиши доирасида танланган мутахассислик бўйича магистратурада олий таълимни давом эттиришга; - кадрларни қайта тайёрлаш ва малака ошириш тизимида қўшимча касб таълими олиш учун тайёрланадилар. <p>Фойдали қазилмаларни бойитии фаолиятида:</p> <ul style="list-style-type: none"> - фойдали қазилмаларни бойитии жараёнлари, бойитии технологияси ва комплекс механизациялаш, фойдали қазилмаларни бойитишга тайёрлаш; - фойдали қазилмаларни бойитиша илмий ва инновацион йўналишларда тадқиқотлар олиб бориши ва амалга ошириш; - фойдали қазилмаларни бойитии ишларида лойиҳавий ва конструкцион ишланмаларни қўллаш; - компьютер технологиячари ва дастурланиши; - ишлаб чиқариш жараёнларини амалга ошириш учун технологик жиҳозларга хизмат кўрсатиш; - ишлаб чиқариш участкаларида технологик жараёнларни сифатини менеджменти техник хужжатларини тайёрлаш; - технологик ва ностандарт жиҳозларни конструкциясини яратишида ахборот технологияларидан фойдаланиши; - фаолият обьектларининг холатини таҳлил қилиши; - технологик тизимлар ва ускуналар синовини ўтказиши методикасини ишлаб чиқишида қатнашиш. - замонавий қайта ишлаш технологик жараёнларни куллаш ва уни ривожлантириш
--	--	--

йулларини ишлаб чикиш кобилияларига эга бўлиши лозим.

Лойиҳавий-конструкторлик фаолиятида:

- фойдали қазилмаларни бойитиш ва қайта ишлаш жараёнлари, бойитиш ва қайта ишлаш технологияси ва комплекс механизациялашнинг лойиҳасини ишлаб чикиш;

- бажарилаётган тажриба-конструкторлик ва амалий ишлар мавзуси бўйича математик, информацион ва имитацион моделларни ишлаб чикиш ва тадқиқот қилиш;

- лойиҳавий ва дастурий ҳужжатларни ишлаб чикиш;

- амалиётда ахборот технологияларининг халқаро ва касбий стандартларини, замонавий парадигма ва методологияларни, инструментал ва ҳисоблаш воситаларини тайёргарлик ихтисослигига мос равища қўллаш **кобилияларига эга бўлиши керак**.

Тақиличи-бошқарув фаолиятида:

- бойитиш фабрикаларида уста ёрдамчиси, уста, участка бошлиғи ўринбосари, участка бошлиғи, кон ишлари бўйича бош муҳандис ўринбосари ва б.;

- ишлаб чиқариш фаолияти сифатини бошқариш жараёнларини ишлаб чикиш ва татбиқ қилиш;

- ишлаб чиқариш жараёнларини амалга ошириш учун зарур бўлган ишлаб чиқариш жараёнлари ва ресурсларини режалаштириш;

- замонавий ахборот технологиялар тизимини яратиш ва улардан фойдаланиш билан боғлиқ бўлган ишлаб чиқариш жараёнлари мониторинги ва сифатини баҳолаш методлари ва механизмларини ишлаб чикиш;

- атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мос келиши борасида ишлаб чиқариш жараёнларини назорат қилиш;

- касбга оид муаммолар ечимларини амалиётга татбиқ этиш;

- ишлаб чиқариш жараёнида сифатни бошқариш;

- ижроҷилар жамоаси ишини ташкил қилиш;

- фикрлар ҳар хил бўлган шароитда бошқарув қарорларини қабул қилиш;

- бирламчи ишлаб чиқариш звено ишини ташкил қилиш ва уни бошқариш;

- бажараётган фаолияти бўйича иш режасини тузиш ва уни бажариш, назорат қилиш ва амалга оширган ишининг натижаларини баҳолаш;

- ишлаб чиқариш жараёнларининг атроф-муҳит муҳофазаси, ёнғин, техника ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мослигини мониторинг қилиш **кобилиятига эга бўлиши керак**.

Ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш фаолиятида:

- намунавий технологик жараёнларни ишлаб чиқиш ва уларни қўллаш;
- илмий ва амалий фаолиятда автоматлаштирилган тизимларнинг инструментал воситалари ва муҳитларини ривожлантириш ва улардан фойдаланиш;
- касбий этика кодексига риоя қилиш;
- кон ресурсларидан рационал фойдаланиш ва фойдали қазилма конларини ер ости усулида қазиб олишда қўлланиладиган кончилик машиналари ҳамда жиҳозларига техник хизмат кўрсатишни ташкил этиш;
- бойитиши ускуналарини ва жиҳозларига техник хизмат кўрсатиш бўйича намунавий технологик жараёнларни ишлаб чиқиш ва қўллаш;
- бойитиши фабрикаларини иш сифати кўрсаткичларини аниқлаш, баҳолаш ва диагностика қилиш ҳамда уларни ишлатиш қобилияtlарига эга бўлиши керак.

Илмий-тадқиқот фаолиятида:

- Бойитиши фабрикалари ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш соҳасидаги маҳсус адабиётлар, илмий техникавий маълумотлар, чет элда ва республикамизда эришилаётган фан ва техника соҳасидаги ютуқларни ўрганиш;
- республика ва ҳорижда чоп этилган металл таркибли хом ашёларни металлургик қайта ишлаш технологияларига оид илмий-техник ахборотларнинг илмий манбаларини ўрганиш;
- топшириқ бўйича илмий-техникавий маълумотларни йиғиш, ишлов бериш, таҳлил қилиш ва олинган малумотларни тизимлаштиришда иштирок этиш;
- илмий-тадқиқот натижаларини ва ишланмаларни амалиётда қўллаш қобилиятига эга бўлиши лозим.

Педагогик фаолиятида (умуми ўрта ва ўрта маҳсус, касб-хунар таълими тизимида):

- умумий ўрта ва касб-хунар таълим тизимининг таълим муассасаларида тайёргарлик йўналишида назарда тутилган ўқув фанлари бўйича педагогик технологиялардан фойдаланиб назарий ҳамда амалий машғулотларни ўtkазиш;
- ўқув жараёнини ташкил этиш ва ўтказилишига кўмаклашиш, тадқиқотларда иштирок этиш, маълумотларни тўплаш, умумлаштириш ва таҳлил этиш;
- ўқитилаётган фанлар бўйича дарс машғулотларини ўтказиш учун зарур бўлган ўқув-методик хужжатларни шакллантириш, тузиш ва

		<p>уларни тадбиқ этиш;</p> <p>– мустақил таълим ва ижодий қидирув натижасида ўқитилаётган фан ҳамда педагогик фаолият соҳасидаги методлар, воситалар ва шакллар жабҳаларида ўз-ўзини мунтазам такомиллаштириб бориш қобилиятларига эга бўлиши лозим.</p>
--	--	--

Тузувчи:

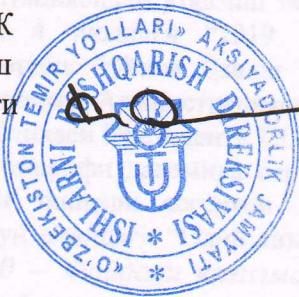
“Кўприклар ва тоннеллар”
кафедраси мудири

У.З. Шермухамедов

Келишилган:

“Ўзбекистон темир йўллари” АЖ
Саноат фаолиятини ташкил этиш
ва назорати бошқармаси бошлиғи

К.О. Отожанов

Майдаги Сурхондарё вилояти
дебоғ Конвенцияни изорбатни
изчифонарни ҳамма савири учун
“Кўприклар” деги №37460 –
таддими бўйича бўйича таъсисатни таъсислаштириб
Саноат ташкил қурунчаликни билди

ЖУГУНУВ БАЙНОМАСИ

Ташкент ш.

Катниссанлари:

1. “Ўзбекистон темир йўллари” акционерлик жамоати бўшкеруви ректори – У.Н. Турсуккулов;
2. Тошкент темир ўз мукоммасири институти ректори, т.ф.к., профессор – М.Х. Рисулов;
3. Тошкент Давлат техники университети ректори, т.ф.к., профессор – С.М. Турабжонов;
4. Тошкент темир ўз мукоммасири институти Уюв исказири Осиев
профессори, т.ф.к., доцент – А.С. Гуламов;
5. Тошкент темир ўз мукоммасири институти “Кўприклар ва тоннеллар”
кафедраси мудири, т.ф.к., доцент – У.З. Шермухамедов;
6. Тошкент темир ўз мукоммасири институти “Курилиш” факультети доцент –
А.Р. Бабаги;
7. Тошкент Давлат техники университети “Юнис на юрілмиш ислам
тадибхонотигаси” кафедраси мудири, PhD, доцент – Д.Р. Маммадов.

“Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастири ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги Дастири”да ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда икътисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янадан кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли қарорида белгиланган олий таълим жараёнида назария ва амалиёт яхлитлигини таъминлаш мақсадида белгиланган вазифалар 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли, 2019 йил 16 январдаги “Таълим сифатини назорат қилиш тизимини такомиллаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-4119-сонли, 2019 йил 17 июндаги “2019/2020 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига ўқишига қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-4359-сонли, 2019 йил 11 июлдаги “Олий ва ўрта маҳсус таълим тизимида бошқарувнинг янги тамойилларини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4358-сонли Қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июндаги “Давлат таълим муассасалари ҳамда нодавлат таълим ташкилотларини аттестациядан ва давлат аккредитациясидан ўтказиш тартибини такомиллаштириш тўғрисида”ги 470-сон Қарори ва 2019 йил 4 июлдаги “2019 йил Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларига ўқишига қабул қилиш бўйича Давлат комиссияси мажлисининг” 1-сон баёни, Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрациясининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириги ва Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М. Мирзиёевнинг 2019 йил 30 апрель ва 1 майдаги Сурхондарё вилоятига ташрифи давомида берилган топшириклар ва халқ депутатлари вилоят Кенгашининг навбатдан ташқари сессияси 17-сонли баёнида белгилаб берилган вазифаларни амалга ошириш учун амалдаги “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисларни Классификатори” даги 5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиш (кўмир) бакалавриат таълим йўналиши бўйича ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўкув режаларини турдош Олий таълим муассасалари билан

КЕЛИШУВ БАЁННОМАСИ

Тошкент ш.

“2 08 2019 йил

Қатнашдилар:

1. “Ўзбекистон темир йўллари” акциядорлик жамияти бошқаруви раиси ўринбосари – У.Н. Турсункулов;
2. Тошкент темир йўл муҳандислари институти ректори, т.ф.н., доцент – М.Х. Расулов;
3. Тошкент Давлат техника университети ректори, т.ф.д., профессор – С.М. Турабджонов;
4. Тошкент темир йўл муҳандислари институти ўкув ишлари бўйича проректори, т.ф.н., доцент – А.А. Гуламов;
5. Тошкент темир йўл муҳандислари институти “Кўприклар ва тоннеллар” кафедраси мудири, т.ф.н., доцент – У.З. Шермуҳамедов;
6. Тошкент темир йўл муҳандислари институти “Курилиш” факультети декани – А.Р. Бабаев;
7. Тошкент Давлат техника университети “Кўмир ва қатламли конлар геотехнологияси” кафедраси мудири, PhD., доцент – Д.Р. Махмудов.

КУН ТАРТИБИ:

1. “Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастури ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Дастури”да ҳамда Ўзбекистон Республикаси Перезидентининг 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янадан кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли қарорида белгиланган олий таълим жараёнида назария ва амалиёт яхлитлигини таъминлаш мақсадида белгиланган вазифалар 2018 йил 5 июнданги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли, 2019 йил 16 январдаги “Таълим сифатини назорат килиш тизимини такомиллаштириш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-4119-сонли, 2019 йил 17 июнданги “2019/2020 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-4359-сонли, 2019 йил 11 июлданги “Олий ва ўрта махсус таълим тизимида бошқарувнинг янги тамойилларини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4358-сонли Қарорларида ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июнданги “Давлат таълим муассасалари ҳамда нодавлат таълим ташкилотларини аттестациядан ва давлат аккредитациясидан ўтказиш тартибини такомиллаштириш тўғрисида”ги 470-сон Қарори, Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрациясининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириғида белгилаб берилган вазифаларни амалга ошириш учун амалдаги “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори” даги **5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиши (кўмир)** бакалавриат таълим йўналиши бўйича ўкув режаси ва малака талаблари мухокамаси:

Сўзга чиқди: У.Н. Турсункулов – Маълумки, олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификаторини таҳлил қилиш жараёнида баъзи таълим йўналишлари ва мутахассисликларининг номлари ўзгартирилди. Шунинг учун мазкур йўналиш ва мутахассисликлар бўйича ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўкув режалари яратиш зарурияти туғилди. “Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастури ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Дастури”да ҳамда Ўзбекистон Республикаси Перезидентининг 2017 йил 27 июлданги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янадан кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли қарорида белгиланган олий таълим жараёнида назария ва амалиёт яхлитлигини таъминлаш мақсадида белгиланган вазифалар 2018 йил 5 июнданги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли, 2019 йил 16 январдаги “Таълим сифатини назорат килиш тизимини такомиллаштириш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-4119-сонли, 2019 йил 17 июнданги “2019/2020 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-4359-сонли, 2019 йил 11 июлданги “Олий ва ўрта махсус таълим тизимида бошқарувнинг янги тамойилларини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4358-сонли Қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июнданги “Давлат таълим муассасалари ҳамда нодавлат таълим ташкилотларини аттестациядан ва давлат аккредитациясидан ўтказиш тартибини такомиллаштириш

тўғрисида”ги 470-сон Қарори ва 2019 йил 4 июлдаги “2019 йил Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш бўйича Давлат комиссияси мажлисининг” 1-сон баёни, Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрациясининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириги ва Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М. Мирзиёевнинг 2019 йил 30 апрель ва 1 майдаги Сурхондарё вилоятига ташрифи давомида берилган топшириқлар ва халқ депутатлари вилоят Кенгашининг навбатдан ташқари сессияси 17-сонли баёнида белгилаб берилган вазифаларни амалга ошириш мақсадида Тошкент темир йўл муҳандислари институти ишчи гурӯҳ профессор-ўқитувчилари томонидан, “Олий таълим йўналишлари ва мутахассислари Классификатори”га мувофиқ **5314400 – Фойдали казилмаларни бойитии (қўмир)** бакалавриат таълим йўналиши бўйича ўқув режа ва малака талабларини ишлаб чиқилаётганлиги ҳақида ахборот берди, уни муҳокама қилиш ҳамда ушбу янгидан яратилган ўқув режа ва малака талаблари ҳақида йиғилиш қатнашчиларидан фикр-мулоҳаза ва таклифлар билдиришларини сўради. Ушбу масала юзасидан институтда олиб борилаётган ва амалга оширилган ишлар билан танишиб чиқсан.

Эшитилди: М.Х. Расулов – институт ўқув-услубий бўлими томонидан барча кафедра мутахассисларини жалб қилган ҳолда мазкур таълим йўналиши бўйича ўқув режа ва малака талаблари кўрсатилган директив хужжатларга асосланиб лойиҳалари қайта ишлаб чиқилди.

Таълим йўналишининг ўқув режа ва малака талабларини ишлаб чиқувчи Ишчи гурӯҳлар қуидаги таркибда фаолият юритди:

5314400 – Фойдали казилмаларни бойитии (қўмир) бакалавриат таълим йўналиши бўйича:

“Ўзбекистон темир йўллари” акциядорлик жамияти бошқаруви раиси ўринбосари – У.Н. Турсунқулов;

М.Х. Расулов – Тошкент темир йўл муҳандислари институти ректори, т.ф.н., доцент, ишчи гурӯҳ раиси;

С.М. Турабджонов – Тошкент Давлат техника университети ректори, т.ф.д., профессор;

А.А. Гуламов – Тошкент темир йўл муҳандислари институти ўқув ишлари бўйича проректори, т.ф.н., доцент, раис ўринбосари;

А.Р. Бабаев – Тошкент темир йўл муҳандислари институти “Курилиш” факультети декани;

У.З. Шермуҳамедов – Тошкент темир йўл муҳандислари институти “Кўприклар ва тоннеллар” кафедраси мудири, т.ф.н., доцент;

Д.Р. Махмудов – Тошкент Давлат техника университети “Кўмир ва қатламли конлар геотехнологияси” кафедраси мудири, PhD., доцент.

Кун тартибидаги мазкур масала бўйича йиғилишда билдирилган фикр-мулоҳазалар ва таклифлар асосида муҳокамадан сўнг

ҚАРОР ҚИЛИНДИ:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастири ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги Дастири”да ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янадан кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли қарорида белгиланган олий таълим жараённида назария ва амалиёт яхлитлигини таъминлаш мақсадида белгиланган вазифалар 2018 йил 5 июнданги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини

таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли, 2019 йил 16 январдаги “Таълим сифатини назорат қилиш тизимини такомиллаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-4119-сонли, 2019 йил 17 июндаги “2019/2020 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-4359-сонли, 2019 йил 11 июлдаги “Олий ва ўрта маҳсус таълим тизимига бошқарувнинг янги тамойилларини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4358-сонли Қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июндаги “Давлат таълим муассасалари ҳамда нодавлат таълим ташкилотларини аттестациядан ва давлат аккредитациясидан ўtkазиш тартибини такомиллаштириш тўғрисида”ги 470-сон Қарори ва 2019 йил 4 июлдаги “2019 йил Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш бўйича Давлат комиссияси мажлисининг” 1-сон баёни, Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрациясининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириғи ва Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М. Мирзиёевнинг 2019 йил 30 апрель ва 1 майдаги Сурхондарё вилоятига ташрифи давомида берилган топшириқлар ва халқ депутатлари вилоят Кенгашининг навбатдан ташқари сессияси 17-сонли баёнида белгилаб берилган вазифалар ва олий таълим соҳасини тартибга солувчи бошқа норматив-хукуқий хужжатларга ҳамда халқаро тажрибаларга мувофиқ ишлаб чиқилган. Асосий кадрлар истеъмолчилари бўлган вазирлик, идораларо ҳамда олий таълим соҳасини тартибга солувчи бошқа норматив-хукуқий хужжатларга ҳамда халқаро тажрибаларга мувофиқ ишлаб чиқилган. Асосий кадрлар истеъмолчилари бўлган вазирлик, идораларо ҳамда **5314400 – Фойдали казилмаларни бойитши (қўмир)** таълим йўналишига тегишли илмий-тадқиқот институтлари, Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг тармоқ ИТИларида экспертизадан ўтказилди.

2. Ишлаб чиқилган таълим йўналиши бўйича ўқув режа ва малака талабларида турдош ОТМларининг таклиф ва эътиrozлари инобатга олинган.

3. Ишлаб чиқилган ўқув режа ва малака талабларини ўрнатилган тартибда тасдиқланиши учун Вазирлик ҳузуридаги Олий ва ўрта маҳсус, касб-хунар таълимини ривожлантириш марказига топширилсин.

Мажлис раиси

Тошкент темир йўл мұхандислари
институти ректори

Тошкент Давлат техника
университети ректори

Котиб

M.X. Расулов

С.М. Турабджонов

У.З. Шермуҳамедов

Тошкент темир йўл муҳандислари институтида Ижодий ишчи гурӯҳ томонидан ишлаб чиқилган институтида 5314400 – Фойдали казилмаларни бойитши (кўмир) бакалавриат таълим йўналишининг малака талаблари ва ўкув режаларига берилган

ТАҚРИЗ

5314400 – *Фойдали казилмаларни бойитши (кўмир)* бакалавриат таълим йўналиши бўйича малака талаблари ва ўкув режалари: “Таълим тўғрисида”, “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 14 январдаги 1-сонли йифилиш баёни ва “Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастури ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги Дастури”да ҳамда Ўзбекистон Республикаси Перезидентининг 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янадан кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли қарорида белгиланган олий таълим жараёнида назария ва амалиёт яхлитлигини таъминлаш мақсадида белгиланган вазифалар 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли, 2019 йил 16 январдаги “Таълим сифатини назорат қилиш тизимини такомиллаштириш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-4119-сонли, 2019 йил 17 июндаги “2019/2020 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-4359-сонли, 2019 йил 11 июлдаги “Олий ва ўрта маҳсус таълим тизимида бошқарувнинг янги тамойилларини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4358-сонли Қарорларида ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июндаги “Давлат таълим муассасалари ҳамда нодавлат таълим ташкилотларини аттестациядан ва давлат аккредитациясидан ўтказиш тартибини такомиллаштириш тўғрисида”ги 470-сон Қарори, Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрациясининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириғида белгилаб берилган вазифаларни амалга ошириш учун амалдаги “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори” даги 5314400 – *Фойдали казилмаларни бойитши (кўмир)* бакалавриат таълим йўналиши бўйича хорижий тажрибаларни ҳисобга олган ҳолда олий таълим соҳасини тартибга солувчи бошқа норматив-хуқукий хужжатларга ҳамда халқаро тажрибаларга мувофиқ ишлаб чиқилган.

5314400 – *Фойдали казилмаларни бойитши (кўмир)* бакалавриат таълим йўналиши бўйича ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўкув режаларининг тайёрланиши ва ушбу талаблар даражасида малакали мутахассислар тайёрлаш “Ўзбекистон темир йўллари” АЖ учун ҳозирги кунда долзарб масала ҳисбланади. Янги педагогик ва ахборот технологиялари ёрдамида фанларни ўқитиши юқори малакали кадрлар тайёрлаща бевосита ҳизмат қиласи.

5314400 – *Фойдали казилмаларни бойитши (кўмир)* бакалавриат таълим йўналиши бўйича ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўкув режалари ўз ичига мутахассислар тайёрлаш учун зарур бўлган фанларни киритган. Бу фанлар бакалавриат босқичида ўтилган фанларни тақорламайди, аксинча уларни бойитади. Малака талабларида ушбу соҳа бўйича мутахассислар тайёргарлиги даражасига кўйилган талаблар, таълим дастурининг тузилмаси ва мазмуни, таълим дастурининг амалга оширилиши бакалаврлар тайёргарлиги сифатининг назорати малака талабларида алоҳида келтирилган.

Малака талабларида ўқишининг меъёрий муддати, касбий фаолият соҳаси ва объектларнинг тавсифи, касбий фаолият турлари ва касбий мослашув имкониятлари кенг ёритилган. Ўкув режаларида мутахассислик фанлари замон талабидан келиб чиқсан ҳолда танланган ва уларга ажратилган соатлар ҳажми ҳам етарли.

Назарий курс, ўрганилаётган фанлар бўйича амалий курс, мутахассислик бўйича курсларнинг мавжудлиги фанлар ўртасидаги узвийликни таъминлашга хизмат қиласди.

Бундан ташқари малака талаблари ва ўкув режалари таълимнинг узвийлиги ва фанлараро интеграллашиш талабларига ҳам жавоб беришини таъкидлаш лозим.

5314400 – *Фойдали казилмаларни бойитиш* (кўмир) бакалавриат таълим йўналиши учун тайёрланган малака талаблари ва ўкув режалари замон талабларига жавоб беради, ҳамда бакалаврлар тайёрлашда асосий хужжат сифатида қабул қилишни тавсия этаман.

**Тошкент Давлат техника университети
“Кўмир ва қатлами конлар
геотехнологияси” кафедраси мудири,
PhD., доцент**

D. Mahmudov
Д.Р. Махмудов

Тошкент темир йўл мухандислари институтида 5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиши (кўмир) бакалавриат таълим йўналиши бўйича ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўкув режаларига

ТАҚРИЗ

Малака талаби ва ўкув режаси “Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастури ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги Дастури”да ҳамда Ўзбекистон Республикаси Перезидентининг 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иктиносидиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янадан кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли қарорида белгиланган олий таълим жараёнида назария ва амалиёт яхлитлигини таъминлаш мақсадида белгиланган вазифалар 2018 йил 5 июнданги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли, 2019 йил 16 январдаги “Таълим сифатини назорат қилиш тизимини такомиллаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-4119-сонли, 2019 йил 17 июнданги “2019/2020 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига ўқишига қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-4359-сонли, 2019 йил 11 июлдаги “Олий ва ўрта маҳсус таълим тизимида бошқарувнинг янги тамоилларини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4358-сонли Қарорларида ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июнданги “Давлат таълим муассасалари ҳамда нодавлат таълим ташкилотларини аттестациядан ва давлат аккредитациясидан ўтказиш тартибини такомиллаштириш тўғрисида”ги 470-сон Қарори, Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрациясининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириғида белгилаб берилган вазифаларни амалга ошириш учун амалдаги “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори” даги 5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиши (кўмир) бакалавриат таълим йўналиши бўйича ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўкув режалари Республикаизда малакали кадрлар етиштириб беришда мухим аҳамиятга эга. Миллий кадрлар, айниқса Миллий истиқлол ғоясининг стратегик йўналишлари, вазифалари ва истиқболлари, ҳамда хорижий тилларни биладиган ва мураккаб матнларни бемалол таржима қила оладиган малакали мутахассислар тайёрлаш мамлакатимиз учун ҳозирги кунда долзарб масала ҳисобланади.

Юқори малакали ва олий маълумотли мутахассисларини тайёрлашда янги педагогик ва ахборот технологиялари ёрдамида фанларни ўқитишнинг ўрни жуда катта. Шу сабабли малака талаблари ва ўкув режаларини ҳозирги давр талабларини ҳисобга олган ҳолда такомиллаштириш узлуксиз таълим учун мухим аҳамият касб этади.

Ушбу малака талаблари ва ўкув режаларини ишлаб чиқаришда АҚШ, Венгрия, Жанубий Корея, Ирландия ва бошқа хорижий мамлакатлар олий ўкув юртларида ишлаб чиқариш техник соҳаси учун кадрлар тайёрлаш тажрибасидан фойдаланилган.

5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиши (кўмир) бакалавриат таълим йўналишининг малака талаблари ва ўкув режалари ўз ичига темир йўл транспортида қўлланиладиган материалларни ўрганиш ва тадбиқ қилиш бўйича мутахассислар тайёрлаш учун зарур бўлган янги фанларни ҳам киритади. Айниқса замонавий ҳаракат таркибларида қўлланиладиган материалларни ўрганиш учун белгиланган мутахассислик фанлари замонавий янги материалларни тадқиқ қилиш, улардан фойдаланиш жараёнини такомиллаштириш имкониятларини яратади.

Ушбу бакалавриатура таълим йўналишининг малака талаблари ва ўкув режаларида ўкув жараёнининг меъёрий муддати, касбий фаолият соҳаси ва объектларнинг тавсифи, касбий

фаолият турлари ёритилган.

Бакалавриат таълим йўналишининг мутахассислик фанлари замон талабларидан келиб чиқсан ҳолда танланган ва уларга етарли ҳажмда соатлар ажратилган. Мутахассислик фанларида лаборатория машғулотларининг киритилиши назарий курс, амалий курс, лаборатория ишлари, курс лойиҳа ва ишлари ихтинослик бўйича фанлар ўртасидаги узвийликни таъминлашга хизмат қилган.

Ушбу бакалавриатура таълим йўналишининг малака талаблари ва ўкув режалари таълимнинг узвийлиги ва фанлараро интеграллашиш талабларига ҳам жавоб беради.

Юкоридагилардан келиб чиқиб, ушбу бакалавриатура таълим йўналиши учун ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўкув режалари замон талабларига жавоб беради, ҳамда бакалаврлар тайёрлашда асосий хужжат бўлиб хизмат қилади деб таъкидлаш мумкин ва ўрнатилган тартибда тасдиқлашга тавсия этаман.

“Ўзбекистон темир йўллари”

Акциядорлик жамияти

Бошқарув раиси ўринбосари, PhD

Х.А. Омонов

Бир талебнига мас роҳида тифб чиҳига 5314400 - Файдати изомиматни ташкил (форма бўйниврет таълано муръдан) бўйича малака талеблари ва ўкув режалари инфраструктура таълис бўйниврет 4 йил-дебмаси базар олиничи тозмилашди ва борчанинда ишлакли мутахажҷус садрортиғи тарб бернида мажбум юзманини ётди.

Ушбу 5314400 - Файдати изомиматни бойитни (офицер) беклишнинг тури таълано бўйича ишлакли малака талеблари ва ўкув режалари посоди ишлакли инфраслер таъризи Републикаиз кончлике соддас учур хизирги кутба доираси муроҷа
беклишини беради.

5314400 - Файдати изомиматни бойитни (офицер) беклишнинг таълано бўйича ишлакли малака талеблари ва ўкув режалари Учунга мутахассислар таъбидан таъсислар бўйича беън оғизни киритади. Учунга соди бўйича мутахассислар таъсисларни ажратишни кўйингиз таъсис, таълим институти тузилиши ва мазмани таъсисларни амалга оваришни бекасар эмберахиги сифатинига ишловни малака талебларни буюнлаштиради.

Малака талебларни ўзининг муррабий мурлати, хебча фиджет саломи на-

Тошкент темир йўл мұхандислари институтида Ижодий ишчи гурух томонидан ишлаб чиқилган 5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиш (кўмир) бакалавриат таълим йўналишининг малака талаблари ва ўкув режаларига берилган

ТАҚРИЗ

5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиш (кўмир) бакалавриат таълим йўналиши бўйича малака талаблари ва ўкув режалари: “Таълим тўғрисида”, “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 14 январдаги 1-сонли йигилиш баёни ва “Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чоратадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастури ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги Дастури”да ҳамда Ўзбекистон Республикаси Перезидентининг 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янадан кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли қарорида белгиланган олий таълим жараённида назария ва амалиёт яхлитлигини таъминлаш мақсадида белгиланган вазифалар 2018 йил 5 июнданги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли, 2019 йил 16 январдаги “Таълим сифатини назорат қилиш тизимини такомиллаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-4119-сонли, 2019 йил 17 июнданги “2019/2020 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-4359-сонли, 2019 йил 11 июлдаги “Олий ва ўрта маҳсус таълим тизимида бошқарувнинг янги тамоилларини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4358-сонли Қарорларида ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июнданги “Давлат таълим муассасалари ҳамда нодавлат таълим ташкилотларини аттестациядан ва давлат аккредитациясидан ўтказиш тартибини такомиллаштириш тўғрисида”ги 470-сон Қарори, Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрациясининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириғида белгилаб берилган вазифаларни амалга ошириш учун амалдаги “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори” даги 5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиш (кўмир) бакалавриат таълим йўналиши бўйича хорижий тажрибаларни ҳисобга олган ҳолда олий таълим соҳасини тартибга солувчи бошқа норматив-хукуқий ҳужжатларга ҳамда халқаро тажрибаларга мувофиқ ишлаб чиқилган.

Давр талабларига мос равища ишлаб чиқилган 5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиш (кўмир) бакалавриат таълим йўналиши бўйича малака талаблари ва ўкув режалари бакалавриатура таълим йўналишида 4 йил давомида билим олишни таъминлайди ва Республикамизда малакали мутахассис кадрлар етиштириб беришда муҳим аҳамиятга эга.

Ушбу 5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиш (кўмир) бакалавриатура таълим йўналиши бўйича ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўкув режалари асосида малакали мутахассислар тайёрлаш Республикамиз кончиллик соҳаси учун ҳозирги кунда долзарб масала ҳисобланади.

5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиш (кўмир) бакалавриат таълим йўналиши бўйича ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўкув режалари ўз ичига мутахассислар тайёрлаш учун зарур бўлган барча фанларни киритган. Ушбу соҳа бўйича мутахассислар тайёргарлиги даражасига қўйилган талаблар, таълим дастурининг тузилмаси ва мазмуни, таълим дастурининг амалга оширилиши бакалавр тайёргарлиги сифатининг назорати малака талабларида алоҳида келтирилган.

Малака талабларида ўқишнинг меъёрий муддати, касбий фаолият соҳаси ва

Тошкент темир йўл мухандислари институтида Ижодий ишчи гурӯҳ томонидан ишлаб чиқилган 5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиш (кўмир) бакалавриат таълим йўналишининг малака талаблари ва ўқув режаларига берилган

ТАҚРИЗ

5314400 – *Фойдали казилмаларни бойитиш (кўмир)* бакалавриат таълим йўналиши бўйича малака талаблари ва ўқув режалари: “Таълим тўғрисида”, “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 14 январдаги 1-сонли йиғилиш баёни ва “Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастури ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги Дастури”да ҳамда Ўзбекистон Республикаси Перезидентининг 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янадан кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли қарорида белгиланган олий таълим жараёнида назария ва амалиёт яхлитлигини таъминлаш мақсадида белгиланган вазифалар 2018 йил 5 июндан “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли, 2019 йил 16 январдаги “Таълим сифатини назорат қилиш тизимини такомиллаштириш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-4119-сонли, 2019 йил 17 июндан “2019/2020 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига ўқишига қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-4359-сонли, 2019 йил 11 июндан “Олий ва ўрта маҳсус таълим тизимида бошқарувнинг янги тамойилларини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4358-сонли Қарорларида ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июндан “Давлат таълим муассасалари ҳамда нодавлат таълим ташкилотларини аттестациядан ва давлат аккредитациясидан ўтказиш тартибини такомиллаштириш тўғрисида”ги 470-сон Қарори, Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрациясининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириғида белгилаб берилган вазифаларни амалга ошириш учун амалдаги “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори” даги 5314400 – *Фойдали казилмаларни бойитиш (кўмир)* бакалавриат таълим йўналиши бўйича хорижий тажрибаларни ҳисобга олган ҳолда олий таълим соҳасини тартибга солувчи бошқа норматив-хуқуқий хужжатларга ҳамда халқаро тажрибаларга мувофиқ ишлаб чиқилган.

Давр талабларига мос равища ишлаб чиқилган 5314400 – *Фойдали казилмаларни бойитиш (кўмир)* бакалавриат таълим йўналиши бўйича малака талаблари ва ўқув режалари бакалавриатура таълим йўналишида 4 йил давомида билим олишни таъминлайди ва Республикаизда малакали мутахассис кадрлар етиштириб беришда муҳим аҳамиятга эга.

Ушбу 5314400 – *Фойдали казилмаларни бойитиш (кўмир)* бакалавриатура таълим йўналиши бўйича ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўқув режалари асосида малакали мутахассислар тайёрлаш Республикаиз кончилик соҳаси учун ҳозирги кунда долзарб масала ҳисобланади.

5314400 – *Фойдали казилмаларни бойитиш (кўмир)* бакалавриат таълим йўналиши бўйича ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўқув режалари ўз ичига мутахассислар тайёрлаш учун зарур бўлган барча фанларни киритган. Ушбу соҳа бўйича мутахассислар тайёргарлиги даражасига кўйилган талаблар, таълим дастурининг тузилмаси ва мазмуни, таълим дастурининг амалга оширилиши бакалавр тайёргарлиги сифатининг назорати малака талабларида алоҳида келтирилган.

Малака талабларида ўқишининг меъёрий муддати, касбий фаолият соҳаси ва

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими йўналиши Мувофиқлаштирувчи Кенгаши
5314400 – *Фойдали казилмаларни бойитиши (кўмир)* бакалавриат таълим йўналиши учун ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўкув режаси бўйича ўкув-услубий бирлашмаси йигилишининг
—сонли баённомасидан

КЎЧИРМА

Тошкент ш.

“25 08” 2019 й.

Ўкув-услубий бирлашма раиси – С.М.Турабджонов

Ўкув-услубий бирлашма котиби – Н. Мамбетов

Қатнашдилар: ўкув-услубий бирлашма аъзолари ва таклиф этилганлар 7 нафар.

КУН ТАРТИБИ:

1. “Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастури ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Дастури”да ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янадан кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли қарорида белгиланган олий таълим жараёнида назария ва амалиёт яхлитлигини таъминлаш мақсадида белгиланган вазифалар 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли, 2019 йил 16 январдаги “Таълим сифатини назорат қилиш тизимини тақомиллаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-4119-сонли, 2019 йил 17 июндаги “2019/2020 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига ўқишига қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-4359-сонли, 2019 йил 11 июлдаги “Олий ва ўрта махсус таълим тизимида бошқарувнинг янги тамоилларини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4358-сонли Қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июндаги “Давлат таълим муассасалари ҳамда нодавлат таълим ташкилотларини аттестациядан ва давлат аккредитациясидан ўtkазиш тартибини тақомиллаштириш тўғрисида”ги 470-сон Қарори ва 2019 йил 4 июлдаги “2019 йил Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларига ўқишига қабул қилиш бўйича Давлат комиссияси мажлисининг” 1-сон баёни, Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрациясининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириги ва Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М. Мирзиёевнинг 2019 йил 30 апрель ва 1 майдаги Сурхондарё вилоятiga ташрифи давомида берилган топшириклар ва халқ депутатлари вилоят Кенгашининг навбатдан ташқари сессияси 17-сонли баёнида белгилаб берилган вазифаларни амалга ошириш учун амалдаги “Олий таълим йўналишлари ва мутахассислари Классификатори” даги **5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиши (кўмир)** бакалавриат таълим йўналиши бўйича ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўкув режасининг муҳокамаси.

Эшитилди: Ўкув-услубий бирлашма раиси С.М.Турабджонов:

1. “Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастури ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта

махсус таълим вазирлиги Дастури”да ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёrlаш сифатини ошириша иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янадан кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли қарорида белгиланган олий таълим жараёнида назария ва амалиёт яхлитлигини таъминлаш мақсадида белгиланган вазифалар 2018 йил 5 июнданги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли, 2019 йил 16 январдаги “Таълим сифатини назорат қилиш тизимини такомиллаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-4119-сонли, 2019 йил 17 июнданги “2019/2020 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-4359-сонли, 2019 йил 11 июнданги “Олий ва ўрта махсус таълим тизимида бошқарувнинг янги тамойилларини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4358-сонли Қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июнданги “Давлат таълим муассасалари ҳамда нодавлат таълим ташкилотларини аттестациядан ва давлат аккредитациясидан ўтказиш тартибини такомиллаштириш тўғрисида”ги 470-сон Қарори ва 2019 йил 4 июнданги “2019 йил Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш бўйича Давлат комиссияси мажлисининг” 1-сон баёни, Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрациясининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириғи ва Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М. Мирзиёевнинг 2019 йил 30 апрель ва 1 майдаги Сурхондарё вилоятига ташрифи давомида берилган топшириқлар ва халқ депутатлари вилоят Кенгашининг навбатдан ташқари сессияси 17-сонли баёнида белгилаб берилган вазифаларни амалга ошириш учун амалдаги “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори” даги **5314400 – Фойдали казилмаларни бойитши (қўмир)** бакалавриат таълим йўналиши бўйича малака талаблари ва ўқув режаси ишлаб чиқилаётганлиги ҳақида ахборот берди, уларни муҳокама қилиш ҳамда ушбу янгидан яратилаётган малака талаблари ва ўқув режаси ҳақида йиғилиш қатнашчиларидан фикр-мулоҳаза ва таклифлар билдиришларини сўради.

Сўзга чиқдилар: М.Х. Расулов – Тошкент темир йўл муҳандислари институти ректори, т.ф.н., доцент, А.А. Гуламов – Тошкент темир йўл муҳандислари институти ўқув ишлари бўйича проректори, т.ф.н., доцент, Д.Р. Махмудов – Тошкент Давлат техника университети “Кўмир ва қатламли конлар геотехнологияси” кафедраси мудири, PhD., доцент, А.Р. Бабаев – Тошкент темир йўл муҳандислари институти “Қурилиш” факультети декани, У.З. Шермуҳамедов – Тошкент темир йўл муҳандислари институти “Кўприклар ва тоннеллар” кафедраси мудири, т.ф.н., доцент, сўзга чиқиб, ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўқув режалари ҳақида ўзларининг фикр-мулоҳазалари ва таклифларини билдиридилар.

Бирлашма раиси, С.М.Турабджонов – Тошкент темир йўл муҳандислари институти ва турдош ОТМлари профессор-ўқитувчилари томонидан ишлаб чиқилган барча такомиллаштирилган малака талаблари ҳамда ўқув режалари олий таълим талаблари асосида тузилган, уларда республикамизда темир йўлнинг барча соҳаларини ривожлантиришда рўй берәётган иқтисодий ислоҳотлар тўлиғича ўз аксини топган деб ўйлайман.

Шунинг учун муҳокамага қўйилган барча малака талаблари ҳамда ўқув режаларини маъқуллаш ва тасдиқлаш учун тавсия этиш керак деб ҳисоблайман.

Юкоридагиларни инобатга олиб, қуйидаги такомиллаштирилган малака талаблари ҳамда ўқув режаларини муҳандислик иши билим соҳаси бўйича ўқув методик бирлашмасида кўриб чиқиб, тасдиқлаш учун тавсия этишларингизни сўрайман:

Таълим йўналиши: 5314400 – Фойдали казилмаларни бойитши (қўмир)

Тошкент темир йўл муҳандислари институтида
5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиши (қўмир) бакалавриат таълим
йўналиши бўйича тайёрланган малака талаблари ва ўқув режасини ишлаб
чиқарувчilar ва кадрлар истеъмолчилари ўртасида

КЕЛИШУВ ДАЛОЛАТНОМАСИ

Тошкент ш.

«2» 08 2019 й.

Биз қўйида имзо қўювчилар – “Ўзбекистон темир йўллари” акциядорлик жамияти Саноат фаолиятини ташкил этиш ва назорати бошқармаси бошлиғи Қ.О. Отожанов, Тошкент темир йўл муҳандислари институти ректори М.Х. Расулов, Тошкент темир йўл муҳандислари институтида “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори”даги **5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиши (қўмир)** бакалавриат таълим йўналиши бўйича ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўқув режада келтирилган ўқув жараёни жадвали, фанлар ва соатлар тақсимоти билан танишиб чиқиб ушбу далолатномани туздик.

Юқоридаги таълим йўналиши бўйича малака талаблари ва ўқув режалари ишлаб чиқилишида кадрлар истеъмолчилари “Ўзбекистон темир йўллари” акциядорлик жамияти томонидан кадрларга қўйиладиган малака талаблари ва ўқув режалари инобатга олинган.

Таълим йўналиши бўйича малака талабарининг ишлаб чиқилишида: “Таълим тўғрисида”, “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 14 январдаги 1-сонли йиғилиш баёни, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Даствури ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги Даствури”да, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли, 2019 йил 16 январдаги “Таълим сифатини назорат қилиш тизимини такомилластириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-4119-сонли, 2019 йил 17 июндаги “2019/2020 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий

таълим муассасаларига ўқишига қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-4359-сонли, 2019 йил 11 июлдаги “Олий ва ўрта маҳсус таълим тизимиға бошқарувнинг янги тамойилларини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4358-сонли Қарорларида ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июндаги “Давлат таълим муассасалари ҳамда нодавлат таълим ташкилотларини аттестациядан ва давлат аккредитациясидан ўтказиш тартибини такомиллаштириш тўғрисида”ги 470-сон Қарори, Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрациясининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириғида белгилаб берилган вазифалар ҳамда олий таълим соҳасини тартибга солувчи бошқа норматив-хукуқий хужжатларга ҳамда халқаро тажрибаларга мувофиқ ишлаб чиқилган.

Таълим йўналиши бўйича малака талаблари бакавлариат ўкув режалари ва фандастурлари ҳамда бошқа хужжатларни яратиш учун асос ҳисобланади.

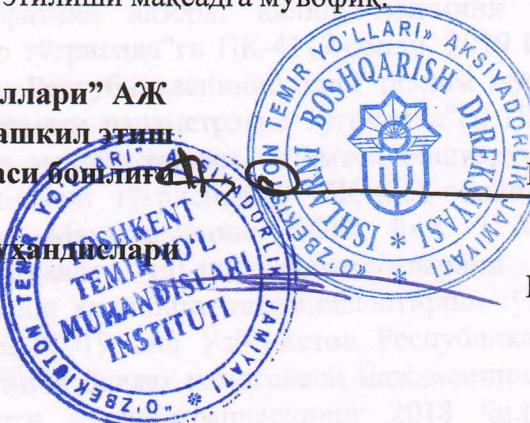
Таълим йўналиши бўйича малака талаблари ва ўкув режасини ўрнатилган тартибда тасдиқлаш учун тавсия этилиши мақсадга мувофиқ.

“Ўзбекистон темир йўллари” АЖ
Саноат фаолиятини ташкил этиш
ва назорати бошқармаси юшлаги

К.О. Отожанов

Тошкент темир йўл мухандислари
институти ректори

М.Х. Расулов

Малака талаби жиёб чинолида бошқармаси таълим буюртмасига
жадидар истеъомотлари тонбоксан курасидиги майдон талебиден ҳисобла олинади.
331-400 - сўнгиди көнинадарни бойлами берилади бадаларнот таълим
мужаласини бўйича малака талабига мушкитори 30 кунга жиёб белгигидан за аудитория
машузчалиринга хосилланадиганда ёбсалади.

Унду малака жиёб таъкид таъбирлари менори дастурийни маҳсуси ва
санфирорининг, сунноти, маддий гарнитури ўйноткоридиги кадр ўзбекистон
Республикаси Президенти Ўзбекистон Муҳумариниң тарор-формонидрини чуначан
санчига сипаризланадиганда.

Малака талаби ёзарига мактаби мустаҳиси, инженери, бой мактаби ва
мактабий ташинавот мактаби йерин интилесидиги лицензиянига на узуминсаной
кадрнинг тажсизи таъсигла олаболади.

Малака талаби ёзарига таълиқ олувчиларни ўзур бечим, мушкети фикрни,
яъносий таббигатни, маддий тарбияни таънилайдиги.

Унду малака талаби жадидарни тонбоксан курасидиги майдон талебиден ҳисобла олинади.

5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиш (кўмир) бакалавриат таълим йўналиш бўйича малака талаблари ва ўқув режаларининг ишлаб чиқилишига

ТУШУНТИРИШ ХАТИ

5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиш (кўмир) бакалавриат таълим йўналиш бўйича малака талаблари ва ўқув режаларининг ишлаб чиқишида қуидаги меъёрий-хукуқий ҳужжатларга асосланилди:

“Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастури ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Дастури”да ҳамда Ўзбекистон Республикаси Перезидентининг 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янадан кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли қарорида белгиланган олий таълим жараёнида назария ва амалиёт яхлитлигини таъминлаш мақсадида белгиланган вазифалар 2018 йил 5 июнданги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли, 2019 йил 16 январдаги “Таълим сифатини назорат қилиш тизимини такомиллаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-4119-сонли, 2019 йил 17 июнданги “2019/2020 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-4359-сонли, 2019 йил 11 июнданги “Олий ва ўрта махсус таълим тизимида бошқарувнинг янги тамойилларини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4358-сонли Қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 июнданги “Давлат таълим муассасалари ҳамда нодавлат таълим ташкилотларини аттестациядан ва давлат аккредитациясидан ўтказиш тартибини такомиллаштириш тўғрисида”ги 470-сон Қарори ва 2019 йил 4 июлдаги “2019 йил Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш бўйича Давлат комиссияси мажлисининг” 1-сон баёни, Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрациясининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириғи ва Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М. Мирзиёевнинг 2019 йил 30 апрель ва 1 майдаги Сурхондарё вилоятига ташрифи давомида берилган топшириқлар ва халқ депутатлари вилоят Кенгашининг навбатдан ташқари сессияси 17-сонли баёнида белгилаб берилган вазифалар.

Малака талабини ишлаб чиқишида бакалавриат таълим йўналиш битирувчиларига кадрлар истеъмолчилари томонидан кўрсатилган малака талаблари ҳисобга олинган.

5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиш (кўмир) бакалавриат таълим йўналиши бўйича малака амалиёти муддатлари 30 ҳафта қилиб белгиланди ва аудитория машғулотларининг ҳафталик юкламаси 36 соатда қолди.

Ушбу малака талаб “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”нинг мақсади ва вазифаларининг, шунингдек таълим-тарбияга йўналтирилган ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президенти, Вазирлар Маҳкамасининг қарор-фармонларини мукаммал амалга оширилишига қаратилган.

Малака талаби дастурида миллий мустақиллик, демократия, бой миллий ва маънавий анъаналар, халқнинг теран интеллектуал имкониятлари ва умуминсоний қадриятлар тамойиллари ҳисобга олинди.

Малака талаби асосида таълим олувчиларда чукур билим, мустақил фикрлаш, юксак касбий малакавий кўнникма шаклланиши таъминланади.

Ушбу малака талаби халқаро тажриба, техника, технологиялар, фаннинг ривожланиш даражаси ва ютуқлари бозор иқтисодиёти шароитида кадрларга нисбатан

ишлиб чиқариш ва амалиётда қўйиладиган талабларни ҳисобга олган ҳолда илмий асосланади.

Ўқув юкламасининг оддийдан мураккабга қараб тузилишига эришилганлиги натижасида таълим олувчиларнинг қобилиятлари ва эҳтиёжларига кўра таълимни табақалаштириш имкониятлари ҳисобга олинди.

Таълим олувчилар ва битирувчиларни тайёрлаш, таълим фаолияти сифатини баҳолаш мезонлари ва тартибларининг белгиланган меъёрий-қоидаларга мослигига эришилди.

Малака талабнинг қулайлиги – унинг бажарилишини назорат қилиш, меъёр ва талаблари бузилишининг олдини олиш имкониятлари инобатга олинган бўлиб, бакалавриат таълим йўналишнинг малака талабини ишлиб чиқишида муҳим аҳамият касб этди.

5314400 – Фойдали казилмаларни бойиттии (кумир) бакалавриат таълим йўналишга тажрибада текширувдан ўтган таълим ҳамда ишлиб чиқариш амалий фаолиятларининг илғор меъёrlари киритилди.

Малака талабини ишлиб чиқишида мамлакат ижтимоий-иктисодий тарақиётининг истиқболлари, жамият эҳтиёжи, фан, техника, технология ва маданият ютиклари, кадрлар тайёрлаш борасида жаҳон тенденцияларидан келиб чиқиб, транспорт соҳаларининг модернизациялашув шароитида кадрлар истеъмолчиларининг талабларини олий таълим мазмунига тезкор жорий этишига тегишли шароитлар яратиш, олий таълим давлат талим стандартларини халқаро амалиётдаги академик стандартлар билан уйғунлаштирилди ҳамда уларни узвийлиги таъминланди.

Тошкент темир йўл мухандислари институти ўқув ишлари бўйича проректори

А.А. Гуламов

“Кўприклар ва тоннеллар” кафедраси мудири

У.З. Шермуҳамедов

Холижий ўзув юргарорини бекаларини таъабалари жадид-саҳифа
пешинада жойларини ишга тушибетта олиб, малака тарбиясида ишга
тушибетка фойдасида кам тутунадиган.

Хорижий ўзув юргарорини олий таълим таъабалерга кенгуси ишга
тушибетдан келиб чиқиб уларниң тарзови бўйича фан борашини
жадид-саҳифа берни, яхна таълимни демократлайтиришни шароит
зарнини салуборге олиб, унду маънда талабларни нойвасида таълов
саниари кам кептиридган.

5314400 – Фойдали казилмаларни бойиттии (кумир) Бакалавриат таълим
институти Ахирти кунда жуда доимий йўнадиган бўшеб, нафаси Узбекистон

Республикасида, балки бошқа Европа, Америка, Осиё, МДХ давлатларида фойдали казилмаларни бойитиш (кўмир) соҳасининг барча тизимларида ҳам доимий изланишни, таҳлил қилиш ва мукаммалаштиришни талаб қилмоқда.

Юқорида келтирилган маълумотларга асосан шуни айтиш мумкинки, темир йўл транспорти соҳасини ривожланишини ҳисобга олган ҳолда яратилаётган малака талаблари жаҳон андозаларига мос равишида бўлиб, бошқа давлатларнинг малака талабларига ўхшаш томонлари ҳамда ўзига ҳос хусусиятлари билан ажralиб туради.

Тошкент темир йўл мухандислари

институти ўқув ишлари бўйича

проректори

Ўқув-услубий бўлими бошлиги

А.А. Гуламов

Г.Ж. Халбаева

“Кўприклар ва тоннеллар”

кафедраси мудири

У.З. Шермуҳамедов

Тошкент Давлат техника университети

“Кўмир ва қатламли конлар геотехнологияси”

кафедраси мудири, PhD., доцент

Д.Р. Махмудов

**5314400 – Фойдали казилмаларни бойитиш (кўмир) бакалавриат таълим йўналиши
бўйича таълим дастурининг тузилиши**

T/p	Фан блоклари ва интеграллаштирилган курслар	Умумий юкламанинг ҳажами, соатларда
1.00	Гуманитар ва табиий илмий фанлар	1870
1.01	Ўзбекистон тарихи	78
1.02	Ўзбекистонни ривожлантириш стратегияси. Фуқаролик жамияти	78
1.03	Фалсафа	128
1.04	Диншунослик	64
1.05	Ўзбек (рус) тили	150
1.06	Хорижий тил	356
1.07	Жисмоний тарбия ва спорт	128
1.08	Ахборот технологиялари ва жараёнларни математик моделлаштириш	168
1.09	Олий математика	316
1.10	Физика	222
1.11	Кимё	92
1.12	Назарий механика	90
2.00	Умумкасбий фанлар	2372
2.01	Психология	66
2.02	Чизма геометрия, мухандислик ва компьютер графикаси	142
2.03	Темир йўл транспорти асослари	142
2.04	Соҳа иктисодиёти ва менежменти	166
2.05	Машина ва механизмлар назарияси. Машина деталлари	247
2.06	Метрология, стандартлаштириш, ўзаро алмашинувчанлик ва сертификатлаштириш	139
2.07	Электротехника ва электроника асослари	132
2.08	Геология ва гидрогеология	277
2.09	Геодезия ва маркшайдерлик иши	246
2.10	Гидравлика ва гидропневматик курилмалар	114
2.11	Кончилик иши асослари	271
2.12	Кўтариб ташиш машиналари	145
	<i>Танлов фанлари</i>	285
3.00	Ихтисослик фанлари	1966
3.01	Фойдали казилмаларни бойитиш жараёнлари	327
3.02	Металли рудаларни бойитиш технологияси	654
3.03	Норуда фойдали казилмаларни бойитиш технологияси	439
3.04	Фойдали казилмаларни бойитишнинг маҳсус усуллари	281
	<i>Танлов фанлари</i>	265
4.00	Кўшимча фанлар	380
	Жами	6588
	Малакавий амалиёт	1620
	Битирув малакавий иши	324
	Аттестациялар	864
	Жами	2808
	ҲАММАСИ	9396